

Závěrečná zpráva Akreditační komise o hodnocení doktorských studijních programů na Lékařské fakultě Masarykovy Univerzity

červen 2013

O zahájení hodnocení doktorských studijních programů (dále jen DSP) rozhodla Akreditační komise (dále jen AK), která podle §84 odst. 1, písmeno a) zákona o vysokých školách pečuje o kvalitu vysokoškolského vzdělávání a všestranně posuzuje vzdělávací, vědeckou, výzkumnou, vývojovou, uměleckou a další tvůrčí činnosti vysokých škol ČR.

Pro hodnocení DSP na Lékařské fakultě Masarykovy Univerzity (dále jen LF MU) jmenovala AK na svém zasedání ve dnech 15. – 17. dubna 2013 účelovou pracovní skupinu (dále jen ÚPS) ve složení: prof. MUDr. Vladimír Palička, CSc. – předseda, prof. MUDr. Josef Fusek, DrSc. a prof. MUDr. Jiří Horák, DrSc.

AK měla pro hodnocení následující podklady:

- sebehodnotící zprávu a další materiály, zpracované a předložené v písemné a elektronické formě;
- informace přístupné na webových stránkách LF MU;
- poznatky získané návštěvou fakulty dne 10. května 2013.

Jednání na LF MU dne 10. května 2013 se za vedení fakulty zúčastnili: prof. MUDr. Anna Vašků, CSc. (proděkanka pro vnější vztahy), prof. MUDr. Ivan Čapov, CSc. (proděkan pro doktorské studium) a pracovnice oddělení kvalifikačního rozvoje LF MU; účelová pracovní skupina v kompletním složení, tedy prof. MUDr. Vladimír Palička, CSc., prof. MUDr. Josef Fusek, DrSc. a prof. MUDr. Jiří Horák, CSc.

Obecné údaje

Lékařská fakulta MU má celkem 26 studijních programů s teoretickým, preklinickým i klinickým výzkumným zaměřením, ve kterých v současné době studuje cca 750 studentů (číslo není zcela přesné, stav se mění i v průběhu akademického roku). Standardní doba studia je 4 roky a vedení fakulty klade velký důraz na to, aby studenti opravdu ukončili studium v řádné době, i když k překročení doby dochází. V současnosti je však počet studentů v osmém ročníku studia minimální.

Vedení fakulty každoročně organizuje hodnotící seminář (konferenci) s cílem zlepšit kvalitu studia, jeho vědecké i publikační výstupy a dodržet dobu studia.

Oborové rady nemají přesně definovaný počet členů, ani složení ve smyslu kolik členů OR musí být mimofakultních či mimouniversitních. Při obhajobách doktorských prací však musí být přítomni (mimo oponenty) vždy nejméně 2 extramurální členové oborové rady.

Doktorské studijní programy sledují kreditní systém a každý student prochází každý semestr hodnocením oborové rady.

Seznam hodnocených studijních oborů a předsedů oborových rad

Název oborové rady	Předseda oborové rady
Neurovědy	prof. MUDr. Milan Brázdil, Ph.D.
Onkologie	prof. MUDr. Zdeněk Adam, CSc.

Otorinolaryngologie	prof. MUDr. Rom Kostřica, CSc.
Patologie	doc. MUDr. Josef Feit, CSc.
Pediatric	prof. MUDr. Hana Hrstková, CSc.
Radiologie – zobrazovací metody	prof. MUDr. Vlastimil Válek, CSc., MBA
Sociální lékařství	prof. MUDr. Jan Holčík, DrSc.
Soudní lékařství	prof. MUDr. Miroslav Hirt, CSc.
Zubní lékařství	prof. MUDr. Martina Kukletová, CSc.
Vnitřní nemoci	prof. MUDr. Miroslav Souček, CSc.
Neurologie	prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc.
Anesteziologie, intenzivní medicína a algeziologie	doc. MUDr. Vladimír Šrámek, Ph.D.
Dermatovenerologie	prof. MUDr. Vladimír Vašků, CSc.
Fyziologie a patologická fyziologie	prof. MUDr. Nataša Honzíková, CSc..
Lékařská chemie a biochemie	prof. RNDr. Eva Táborská, CSc.
Kardiologie	prof. MUDr. L. Špinarová, Ph.D.
Lékařská biologie	prof. Ing. Petr Dvořák, CSc.
Lékařská mikrobiologie a imunologie	prof. MUDr. Miroslav Votava, CSc.,
Lékařská farmakologie	prof. MUDr. Alexandra Šulcová, CSc.

Personální zabezpečení, školitelé

Školitel musí být habilitovaný odborník, ve výjimečných případech může být školitelem i nehabilitovaný specialista, jde ale o vzácné situace a souhlas k takové skutečnosti dává (po projednání ve vedení fakulty) až Vědecká rada LF MU. Počet studentů, vedených jedním školitelem, není vnitřními předpisy limitován, obvykle jde o 1 – 2 studenty, ve zcela výjimečných případech má ale školitel i sedm studentů DSP.

Personální zabezpečení je v různých oborových radách na rozdílné úrovni – některé jsou velmi dobře dimenzované personálně i kvalifikačně, u některých se objevuje problém věkový a problém malé grantové aktivity. AK tyto faktory velmi pečlivě hodnotila u každé oborové rady a nálezy se promítly do doporučení, formulovaného v závěru této zprávy.

Studenti, disertační práce, výzkum

Nové vedení fakulty nastavilo od 1. února 2010 nový systém doktorských studijních programů, jehož součástí, mimo positiva uvedená výše, je i povinnost před obhajobou disertační práce prokázat publikační aktivitu, jejíž součástí je nejméně jedna publikace v časopise s impakt faktorem, ve které je student prvním nebo korespondujícím autorem. Oborové rady dbají i na to, aby tato práce měla přímý vztah k tématu práce studenta DSP.

Fakulta speciálním softwarovým programem pravidelně kontroluje všechny disertační práce s cílem zachytit případné plagiátorství a zabránit mu.

I když jde o krátkou dobu (stále ještě absolvují studenti, kteří zahájili studium za „starých“ podmínek a nelze na ně vztahovat „nová“ pravidla) je zřetelné, že úroveň disertačních prací má kontinuálně stoupající tendenci. Vedení fakulty podporuje moderní směry výzkumných tendencí, se silným zaměřením na molekulární biologii a výrazně podpořilo i kvalitu výzkumu (a tím i kvalitu publikačních a disertačních výstupů studentů doktorských studijních programů) vybudováním špičkově vybaveného pracoviště v areálu bývalé dětské fakultní nemocnice v Černých Polích.

Disertační práce jsou jak přímo provázané s granty hlavních řešitelů (obvykle členů oborové rady), tak i samostatné výzkumné práce. Vedení fakulty velmi dbá na to, aby práce byla samostatným textem a dílem a publikace studenta byly jen přílohou. I tyto faktory byly AK posuzovány a odrazily se v návrhu na doporučení prodloužit dobu akreditace.

Finanční podpora studentů: stipendijní systém je založen na studijním stipendiu s možností odměn za úspěšné výsledky studia. Výše stipendia je po celou dobu studia stejná. Rektorát MU podporuje doktorské studijní programy další částkou pro specifickou výuku, která je určena výhradně na zvýšení stipendia studentů DSP. Studenti klinických oborů DSP jsou (i při prezenční formě studia) prakticky vždy v částečném úvazku současně zaměstnanci Fakultní nemocnice, jejich úvazek může činit až 0,5 a současně jsou zařazeni do specializačního studia v oboru.

Diskuse se studenty

Pohovor se studenty DSP byl vedený formou řízené diskuse, bez přítomnosti pracovníků fakulty. Šlo o studenty kombinované i prezenční formy, absolventy lékařské i přírodovědecké fakulty.

Studenti jsou celkově spokojeni s kvalitou i zajištěním celého DSP po stránce obsahové, formální i technické. Kladně hodnotí zejména přístup školitelů na fakultě, kteří jim věnovali v průběhu celého DSP dostatek času pro kvalitní vedení disertačních prací. Velmi oceňují (v klinických oborech) možnost pracovního poměru přípravou k atestaci.

Studenti jsou velice spokojeni s organizačním zajištěním DSP (kontakt s odd. kvalifikačního rozvoje, řešení vzniklých formálních problémů apod.) i technickým vybavením a zázemím vědeckých ústavů fakulty, vytvořenými možnostmi dalšího jazykového vzdělávání.

Studenti jsou spokojeni i s financováním doktorského studia a možnostmi participace na grantových projektech.

Závěry a doporučení vedení vysoké školy a fakulty

AK vyslovuje své poděkování vedení LF MU za koordinaci přípravy podkladových materiálů pro hodnocení DSP podle požadavku Dotazníku AK. Jednoznačně šlo o rozsáhlý a náročný úkol svým obsahem a rozsahem připravených materiálů. Předložené hodnotící zprávy byly kvalitně zpracovány. Účastníci jednání na LF MU v Brně dne 10. května 2013 poskytli další doplňující informace pro účely hodnocení. AK konstatuje, že doktorské studijní programy jsou realizovány na LF MU v souladu s udělenými akreditacemi. Na základě provedeného hodnocení dospěla AK k následujícím závěrům:

Vedení fakulty vnímá jako zásadní úkol trvalou snahu o zvyšování kvality doktorského studia a jeho výstupů.

Jako silné stránky fakulty je možné označit především

a) zpřísňování kritérií při posuzování kvality přípravy studentů a publikačních a vědeckých

výstupů

b) sjednocení nároků všech oborových rad na publikační činnost disertanta

c) silné zaměření doktorských studijních programů do moderních oblastí biomedicínských věd (především molekulární biologie, včetně vybudování velmi dobře vybaveného pracoviště v bývalé dětské fakultní nemocnici)

d) kvalitu studentů a úzkou vazbu mezi lékařskou a přírodovědeckou fakultou MU, jejíž absolventi tvoří nemalou část studentů DSP LF MU

Jako slabé stránky je možno označit

a) přetrvávající problémy s kvalitou prací u některých studentů, kteří zahájili studium před zavedením nových vnitřních předpisů fakulty (počet problematických nálezů výrazně klesá)

b) nedostatečnou kvalitu prací v některých doktorských studijních programech – příkladem jsou některé práce v DSP sociálního lékařství, kde byla obhájena v minulosti disertační práce bez jediné řádně započitatelné publikace. Nelze rovněž přijmout jako součást disertační práce údaj, že „práce byla zaslána do tisku“

c) nedostatek plně kvalifikovaných odborníků v některých oborech (např. Soudní lékařství), vysoký věkový průměr školitelů (např. Zubní lékařství) a vyšší pracovní úvahy garantů DSP (Dermatovenerologie, Otorinolaryngologie)

d) malý počet dlouhodobých studijních pobytů na zahraničních pracovištích

e) slabší grantová úspěšnost v některých oborech (DSP Anestesiologie, intenzivní medicína a algeziologie, DSO Kardiologie)

U studijních programů Fyziologie a patologická fyziologie, Lékařská biologie a Vnitřní nemoci AK doporučuje snížit počet studentů vedených jedním školitelem (v případě DSP Vnitřní nemoci na maximálně 4-5, v současnosti je i více než 10 studentů vedeno jedním školitelem).

Závěry k akreditaci studijních programů:

a) AK souhlasí s prodloužením platnosti akreditace doktorských studijních programů *Fyziologie a patologická fyziologie, Onkologie, Patologie, Radiologie – zobrazovací metody, Neurologie, Lékařská biologie, Pediatrie, Lékařská chemie a biochemie*, doktorského studijního programu *Neurovědy* se studijním oborem *Neurovědy* na 8 let.

b) AK souhlasí s prodloužením platnosti akreditace doktorských studijních programů *Physiology and Pathological Physiology, Oncology, Radiology – Imaging Methods, Neurology, Medical Biology, Pediatrics, Medical Chemistry and Biochemistry*, doktorského studijního programu *Neuroscience* se studijním oborem *Neuroscience* s výukou v anglickém jazyce na 8 let.

c) AK souhlasí s prodloužením platnosti akreditace doktorských studijních programů *Anestesiologie, intenzivní medicína a algeziologie, Lékařská farmakologie, Lékařská mikrobiologie a imunologie, Vnitřní nemoci*, doktorského studijního programu *Všeobecné lékařství* se studijním oborem *Kardiologie* na 4 roky.

d) AK souhlasí s prodloužením platnosti akreditace doktorských studijních programů *Anesthesiology, Intensive Care Medicine and Pain Management, Medical Microbiology and Immunology, Internal Diseases, Medical Pharmacology* s výukou v anglickém jazyce na 4 roky.

Kontrola plnění závěrů a doporučení:

AK žádá u studijních programů *Lékařská mikrobiologie a imunologie* a *Lékařská farmakologie* předložení kontrolní zprávy o personálním zabezpečení věkově mladším garantem a mladšími školiteli v červnu 2015.

AK žádá u studijních programů *Dermatovenerologie* a *Otorinolaryngologie* předložení kontrolní zprávy o personálním zabezpečení v červnu 2014.